

Preliminära resultat

Webbenkätundersökning:
Privatekonomins utveckling under
covid-19-pandemin

Studien genomförs av:

Måns Svensson (projektledare), professor i rättssociologi vid Högskolan i Halmstad

Davor Vuleta, doktorand i rättssociologi vid Lunds universitet och anställd på Kronofogden

Innehåll

Sammanfattning

Studiens design och upplägg

Enkätens struktur

Om respondenterna

Resultat:

- Upplevd förändring av privatekonomi
- Betalningsproblemen
- Hushållens ekonomiska marginaler
- Ekonomisk otrygghet
- Ekonomisk ohälsa

Sammanfattning

Studien bygger på en enkät som genomfördes vid två tillfällen. Den första i maj 2020 och den andra i januari 2021. Genom att jämföra resultaten från de två insamlingarna kan vi säga något om hur privatekonomin har utvecklats i Sverige under covid-19-pandemin. Nedan redovisas några av de översiktliga slutsatser som kan dras av de siffror som presenteras:

- Allt fler har svårt att klara sina utgifter.
- De som har lägre inkomster upplever i högre utsträckning att den egna ekonomin har förändrats negativt.
- Många hushåll med barn uppger att de har problem att klara sina utgifter.
- Betalningsproblemen ökar även i hushåll som har tämligen goda inkomster.
- Unga vuxna under 35 år har svårt att klara sina betalningar.
- Närmare var femte svensk bedömer att de kommer att få svårt att klara sina betalningar nästa månad.
- Privathushållens ekonomiska buffertar har minskat.
- Den ekonomiska otryggheten ökar och hushåll med en förälder och barn är mest drabbade.
- Covid-19-pandemin har negativa ekonomiska hälsokonsekvenser.

Studiens design och upplägg

Bakgrund

Covid-19-pandemin har under det gångna året haft stor inverkan på såväl folkhälsa som samhällets ekonomiska förutsättningar. I den här studien vill vi undersöka hur svenskarnas privatekonomi har utvecklats under perioden maj 2020 till januari 2021. Studien genomförs i samarbete mellan Högskolan i Halmstad, Lunds universitet och Kronofogden.

Urval

Studien riktar sig mot personer som är 18 år eller äldre och som är boende i Sverige. Urvalet har dragits från en riksrepresentativ webbpanel.

Metod

Studien bygger på två webbenkäter. Den första insamlingen genomfördes i maj 2020 av Institutet för kvalitetsindikatorer på uppdrag av Kronofogden. Den andra insamlingen genomfördes i januari 2021 i samverkan mellan Högskolan i Halmstad, Lunds universitet och Kronofogden. Data från de två insamlingarna har förts samman och analyseras i programvaran Qualtrics Stats IQ. I maj 2020 samlades 1 518 svar in och i januari 2021 samlades 2 057 svar in.

Enkätens struktur

Enkäternas ursprungliga struktur och frågor togs fram av Kronofogden tillsammans med Indikator för det första mättillfället i maj 2020. Frågorna är desamma i den uppföljande enkäten som genomfördes i januari 2021. Det rör sig om ett 40-tal frågor som är indelade i fyra frågeområden:

- Om dig och ditt hushåll
- Hushållets ekonomi
- Agerande och förhållningssätt
- Situationen nu och framåt

Följande presentation av resultatet bygger på en delvis annan struktur som tar sin utgångspunkt i analysen.

Om respondenterna

Identifierar du dig som	Maj 2020		Januari 2021	
	Antal	Procent	Antal	Procent
Man	677	45%	913	44%
Kvinna	836	55%	1130	55%
Annat	5	0%	8	0%
Vill ej uppge			6	0%
Ålder				
18–24	56	4%	413	20%
25–34	318	21%	426	21%
35–44	224	15%	427	21%
45–54	351	23%	426	21%
55+	551	36%	365	18%
Vill ej uppge	18	1%		
Bor du				
I en stad/större tätort	903	59%	1290	63%
I en mindre tätort	368	24%	409	20%
På landsbygden	241	16%	333	16%
Vill ej uppge	6	0%	25	1%

Om respondenterna

	Maj 2020		Januari 2021	
	Antal	Procent	Antal	Procent
Hur många vuxna personer (18 år eller äldre) inklusive dig själv ingår i ditt hushåll?				
1	437	28,8%	531	25,8%
2	899	59,2%	1089	52,9%
3	123	8,1%	263	12,8%
Fler än tre	52	3,4%	147	7,1%
Vill ej uppge	7	0,5%	27	1,3%
Har du några hemmavarande barn under 18 år i ditt hushåll?				
Nej	1060	69,8%	1159	56,3%
Ja, ett	177	11,7%	443	21,5%
Ja, två	224	14,8%	316	15,4%
Ja, tre	40	2,6%	87	4,2%
Ja, fler än tre	11	0,7%	34	1,7%
Vill ej uppge	6	0,4%	18	0,9%
Hushållstyp				
Singel med barn	60	4,0%	115	5,6%
Singel utan barn	377	24,8%	416	20,2%
Flera personer med barn	392	25,8%	761	37,0%
Flera personer utan barn	678	44,7%	732	35,6%
Vill ej uppge	11	0,7%	33	1,6%

Om respondenterna

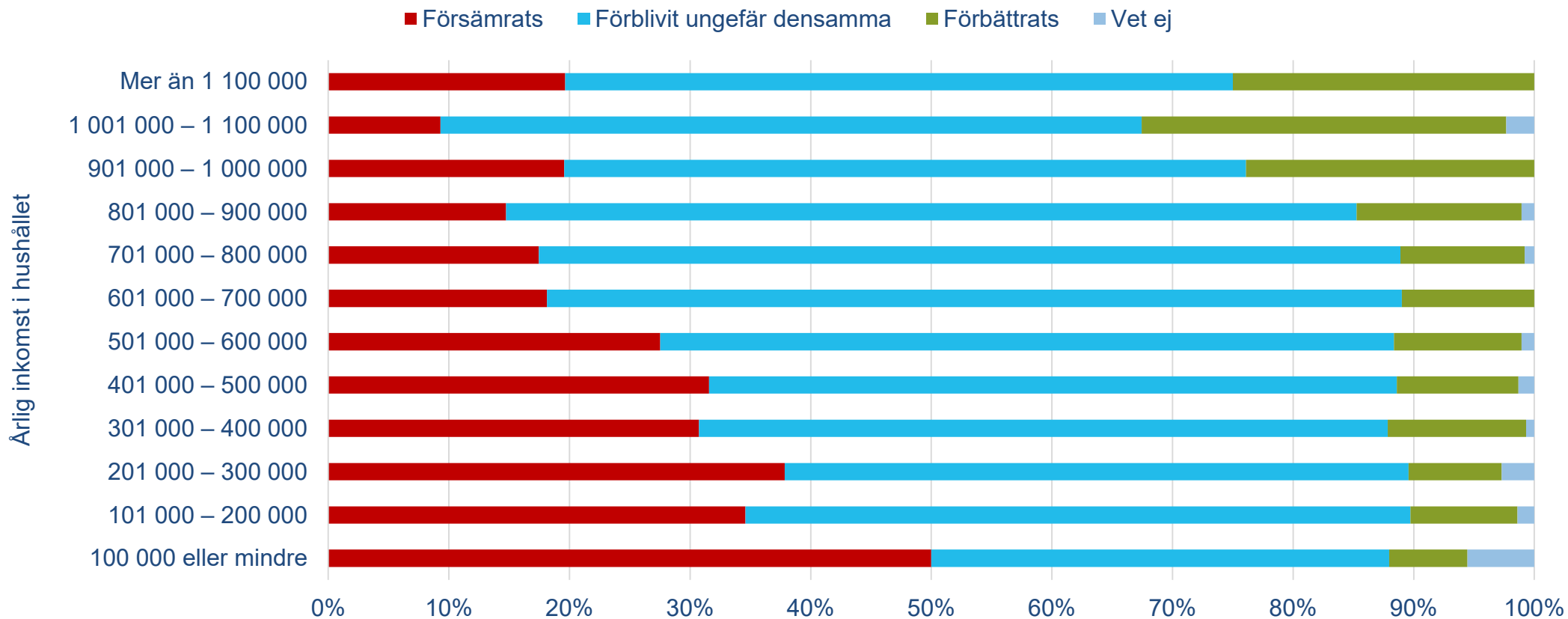
	Maj 2020		Januari 2021	
Vilken är din högsta genomförda utbildningsnivå?	Antal	Procent	Antal	Procent
Ingen avslutad utbildning	5	0%	40	2%
Grundskola eller motsvarande (folk-/realskola, komvux—grund)	101	7%	215	10%
Gymnasium eller motsvarande (yrkeshögskola, folkhögskola)	675	44%	1021	50%
Universitet/högskola	731	48%	751	37%
Vill ej uppge	6	0%	30	1%
Vilken är din huvudsakliga sysselsättning just nu?				
Anställd	959	63%	1251	61%
Pensionär	290	19%	143	7%
Studerande	88	6%	230	11%
Egenföretagare	75	5%	120	6%
Arbetslös	54	4%	182	9%
Annat	47	3%	105	5%
Vill ej uppge	5	0%	26	1%

Om respondenterna

Vilken är den ungefärliga sammanlagda årsinkomsten i kronor för samtliga personer i ditt hushåll före skatt (pension, studiemedel etc. räknas in)?	Maj 2020		Januari 2021	
	Antal	Procent	Antal	Procent
100 000 eller mindre	39	3%	108	5%
101 000 – 200 000	87	6%	214	10%
201 000 – 300 000	131	9%	259	13%
301 000 – 400 000	165	11%	296	14%
401 000 – 500 000	181	12%	228	11%
501 000 – 600 000	138	9%	189	9%
601 000 – 700 000	151	10%	182	9%
701 000 – 800 000	129	8%	126	6%
801 000 – 900 000	106	7%	95	5%
901 000 – 1 000 000	68	4%	46	2%
1 001 000 – 1 100 000	42	3%	43	2%
Mer än 1 100 000	58	4%	56	3%
Vill ej uppge	223	15%	215	10%
Sammantaget, vilka är dina kunskaper i privatekonomi?				
Jag har mycket god kunskap för att fatta bra beslut om min privatekonomi	389	26%	666	32%
Jag har tillräckligt god kunskap för att fatta bra beslut om min privatekonomi	748	49%	854	42%
Jag har kunskap, men skulle vilja lära mig mer	304	20%	415	20%
Jag har inte tillräcklig kunskap för att fatta bra beslut om min privatekonomi	62	4%	77	4%
Vet ej	15	1%	45	2%

Upplevd förändring av privatekonomi i olika inkomstgrupper

Hur har din ekonomiska situation förändrats sedan pandemin utbrött? (jan 2021)

Upplevd förändring av privatekonomin i olika inkomstgrupper

Människor har olika upplevelser av hur deras ekonomiska situation har förändrats sedan pandemins utbrott. En avgörande faktor är hur stor den samlade årsinkomsten är för hushållet. De som har lägre inkomster upplever i högre utsträckning att den egna ekonomin har förändrats negativt.

	100 000 eller mindre	101 000 – 200 000	201 000 – 300 000	301 000 – 400 000	401 000 – 500 000	501 000 – 600 000	601 000 – 700 000	701 000 – 800 000	801 000 – 900 000	901 000 – 1 000 000	1 001 000 – 1 100 000	Mer än 1 100 000
Försämrats	50,00%	34,58%	37,84%	30,74%	31,58%	27,51%	18,13%	17,46%	14,74%	19,57%	9,30%	19,64%
Densamma	37,96%	55,14%	51,74%	57,09%	57,02%	60,85%	70,88%	71,43%	70,53%	56,52%	58,14%	55,36%
Förbättrats	6,48%	8,88%	7,72%	11,49%	10,09%	10,58%	10,99%	10,32%	13,68%	23,91%	30,23%	25,00%
Vet ej	5,56%	1,40%	2,70%	0,68%	1,32%	1,06%	0,00%	0,79%	1,05%	0,00%	2,33%	0,00%

Nedan följer några exempel på öppna svar till frågan "Du svarade ja på att coronaviruset (covid-19) påverkat din privatekonomi på annat sätt, vanligen beskriv hur...". Totalt har 773 svarat på frågan.

Får inte arbeta när man uppvisar symtom. O arbetar man inom vården så är den risken stor att man kan ha uppvisa samma symtom som Covid-19 men efter test ändå vara negativ. Man förlorar inkomst.

Får mindre timmar att arbeta = mindre lön

Jobbar som timvikarie i hemtjänsten. Är 67 år så nu när covid har ökat så mycket så jobbar jag inte förrän det lugnat ner sig igen. Då blir det lite mindre i plånboken ett tag framöver.

Blev av med mitt extrajobb som stod för ca 25% av min inkomst.

Förlorat 90% av inkomsten då jag innan covid-19 då jag hade 2 timanställningar inom restaurangbranschen

Tvingats tacka nej till jobberbjudanden på gr. av att min man tillhör riskgrupperna.

Bor hemma med föräldrar som är nära riskgrupps-åldern varav en av dem arbetar som timvikarie som blir inkallad vid behov. Pga. detta har arbeten inte erbjudits eller tackats nej till.

Min man är permitterad och jag har svårare att få jobb. Vi har tvingats vabba för att våra 4 barn oftast har NÅGOT förkylningssymptom och då varit tvungna att vara hemma.

Studerar just nu och hade planerat att jobba i somras och kanske lite nu på jullovet men har inte kunnat pga pandemin (jobbet ligger i en annan stad så har inte kunnat/velat resa dit pga restriktioner/allmän ansvars känsla/rädsla). Har inte kunnat söka nytt jobb på min egen ort pga vill inte skapa nya kontakter under pandemin (och rädsla för smittspridning).

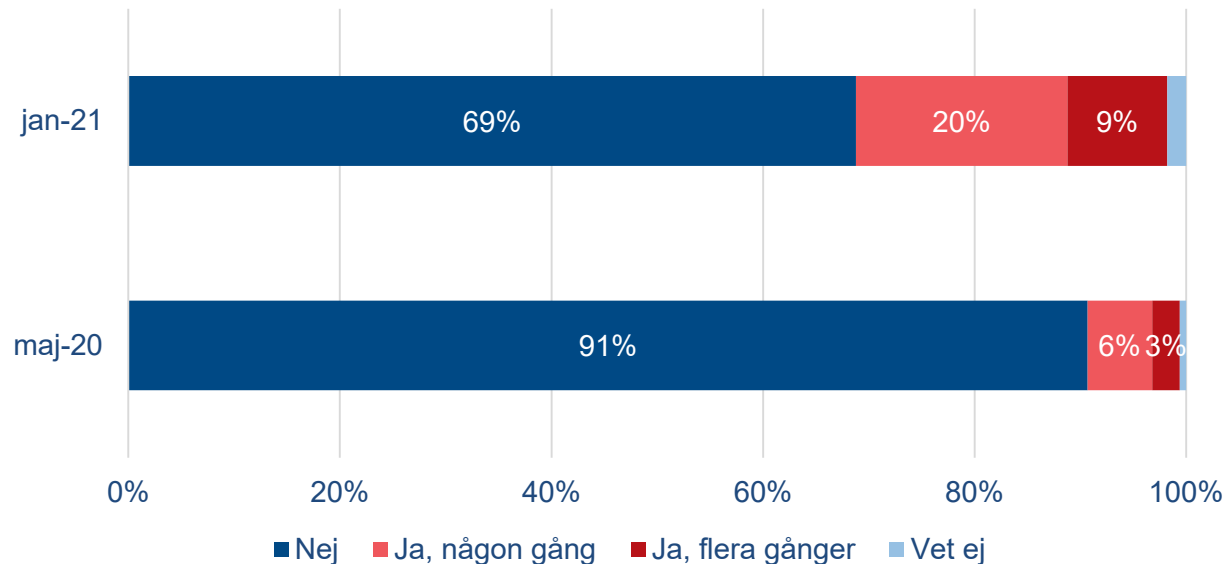
Egen företagare: medför mindre omsättning

Inkomsten har sjunkit. Vi har sammantaget en (utåt sett) väl tilltagen inkomst - men utgifterna är mycket höga och sådana som beror på sjukdom och dyr medicinering som vi inte råder över och vi har fått använda våra krediter till max för att klara oss. Vi lever sedan länge mycket sparsamt men vi klarar oss knappt. Min inkomst är under existensminimum - men makens är god. Det finns dock utflyttade barn, som behövt ekonomisk stöttning under pandemin.

Hade ett välbetalt helgarbete, men då det innebar stora risker att komma i kontakt med Covid 19, så fick jag sluta med det. Min mamma som är 89 har ingen hemtjänst. Så jag hjälper henne. Då hon tillhör en riskgrupp, så vill jag inte riskera att vara smittbärare.

Betalningsproblem – alla svarande

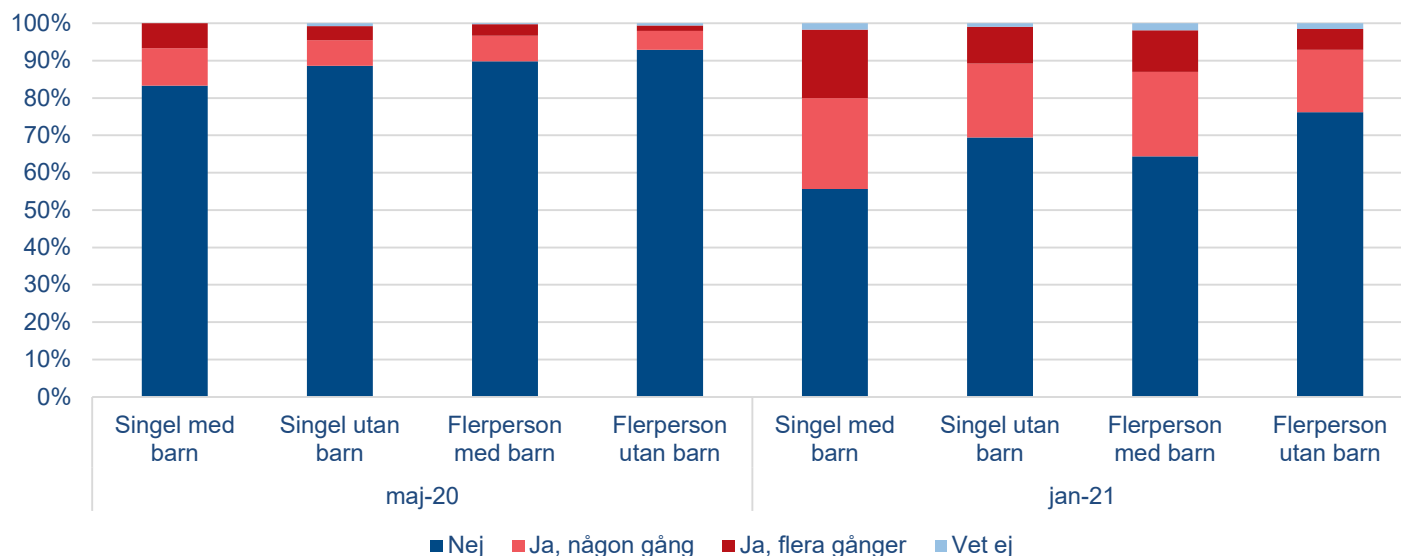
Har ditt hushåll under de senaste 12 månaderna varit i en situation där det inte funnits pengar att betala alla räkningar, amorteringar eller räntor på förfallodagen?

Allt fler människor upplever att de har svårt att få pengarna att räcka till. I januari 2021 svarade 29 procent av de tillfrågade att de någon gång eller flera gånger under de senaste 12 månaderna har varit i en situation där det inte funnits pengar till att betala alla räkningar, amorteringar eller räntor på förfallodagen. Motsvarande siffra för maj 2020 var 9 procent.

Betalningsproblem – hushåll med barn

Har ditt hushåll under de senaste 12 månaderna varit i en situation där det inte funnits pengar att betala alla räkningar, amorteringar eller räntor på förfallodagen?

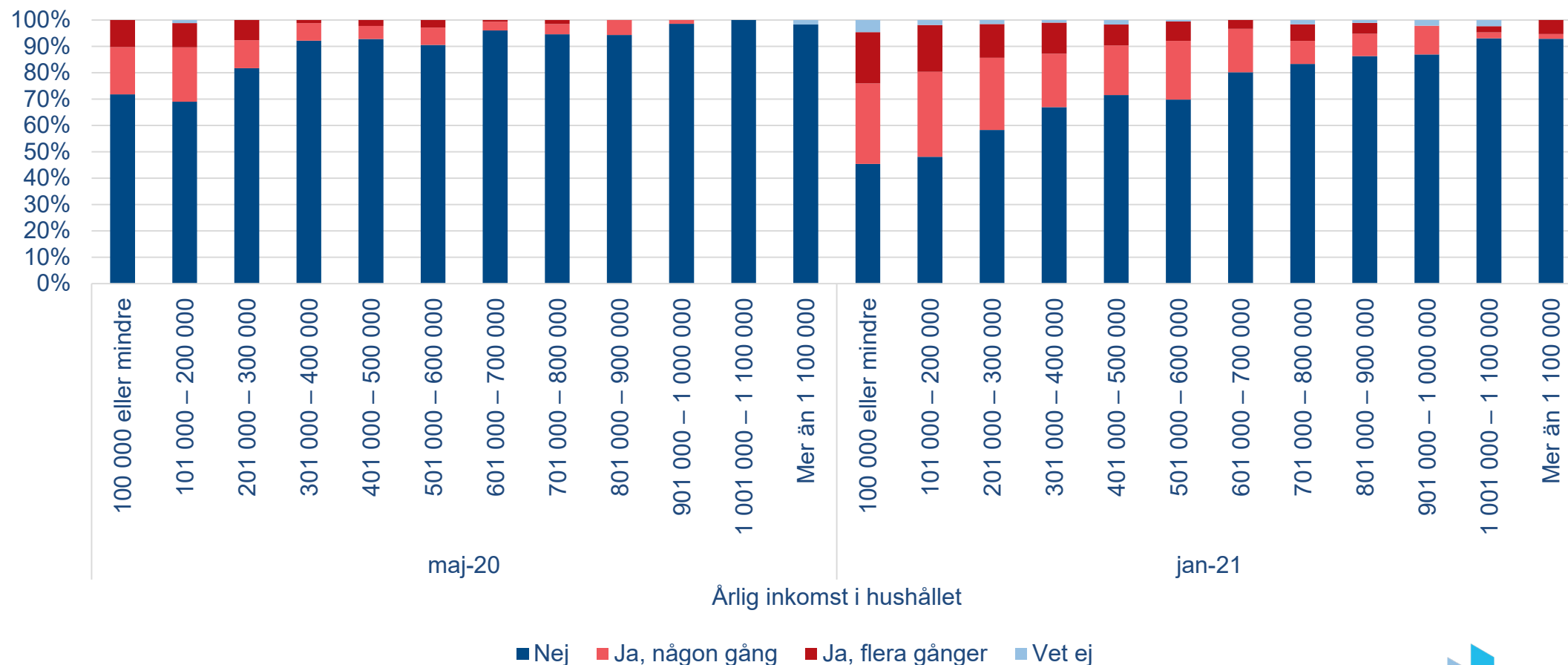

	maj-20				jan-21			
	Singel med barn	Singel utan barn	Flera personer med barn	Flera personer utan barn	Singel med barn	Singel utan barn	Flera personer med barn	Flera personer utan barn
Nej	83%	89%	90%	93%	56%	69%	64%	76%
Ja, någon gång	10%	7%	7%	5%	24%	20%	23%	17%
Ja, flera gånger	7%	4%	3%	1%	18%	10%	11%	6%
Vet ej	0%	1%	0%	1%	2%	1%	2%	2%

Hushåll med barn har drabbats hårdare än genomsnittet och svårast är situationen för singelhushåll med barn. I maj 2020 svarade 17 procent av de ensamstående föräldrarna att de någon gång eller flera gånger under de senaste 12 månaderna har varit i en situation där det inte funnits pengar till att betala alla räkningar, amorteringar eller räntor på förfallodagen. Samma siffra för januari 2021 är 42 procent.

Betalningsproblem i olika inkomstgrupper

Har ditt hushåll under de senaste 12 månaderna varit i en situation där det inte funnits pengar att betala alla räkningar, amorteringar eller räntor på förfallodagen?

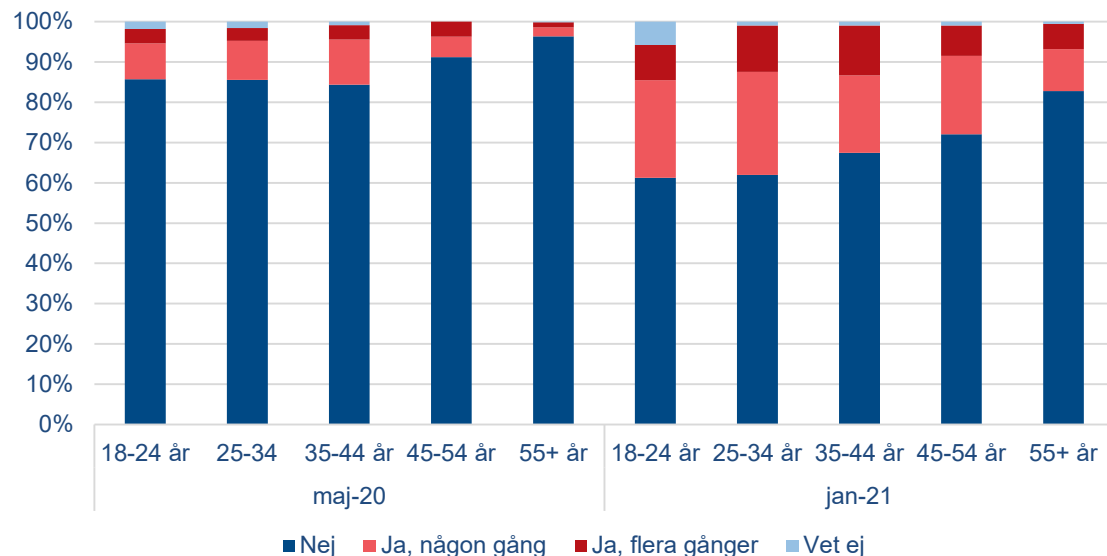
Betalningsproblem i olika inkomstgrupper

Människors betalningsproblem har ökat i alla inkomstgrupperna. Många anger att de varit i en situation där det inte funnits pengar till att betala alla räkningar, amorteringar eller räntor på förfallodagen. Det är tydligt att personer med lägre inkomster har stora betalningsproblem som vuxit ytterligare under covid-19-pandemin. I januari 2021 upplever även många som bor i hushåll med högre gemensamma inkomster stora svårigheter.

	100 000 eller mindre	101 000 – 200 000	201 000 – 300 000	301 000 – 400 000	401 000 – 500 000	501 000 – 600 000	601 000 – 700 000	701 000 – 800 000	801 000 – 900 000	901 000 – 1 000 000	1 001 000 – 1 100 000	Mer än 1 100 000	Vill ej uppge
Maj 2020													
Nej	72%	69%	82%	92%	93%	91%	96%	95%	94%	99%	100%	98%	91%
Ja, någon gång	18%	21%	11%	7%	5%	7%	3%	4%	6%	1%	0%	0%	4%
Ja, flera gånger	10%	9%	8%	1%	2%	3%	1%	2%	0%	0%	0%	0%	2%
Vet ej	0%	1%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	2%	3%
Januari 2021													
Nej	45%	48%	58%	67%	71%	70%	80%	83%	86%	87%	93%	93%	71%
Ja, någon gång	31%	32%	27%	20%	19%	22%	16%	9%	8%	11%	2%	2%	18%
Ja, flera gånger	19%	18%	13%	12%	8%	7%	3%	6%	4%	0%	2%	5%	6%
Vet ej	5%	2%	2%	1%	2%	1%	0%	2%	1%	2%	2%	0%	6%

Betalningsproblem – i olika åldersgrupper

Har ditt hushåll under de senaste 12 månaderna varit i en situation där det inte funnits pengar att betala alla räkningar, amorteringar eller räntor på förfallodagen?

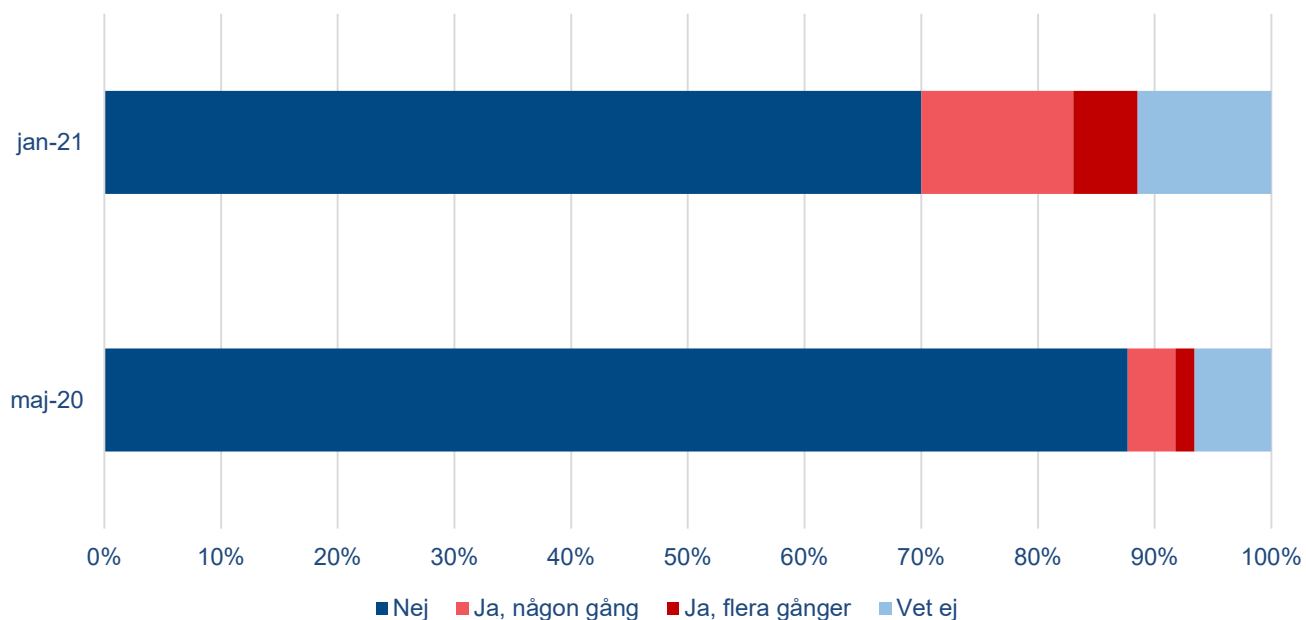

Betalningsproblemen har ökat för alla ålderskategorierna i studien. Men försämringen är tydligast för svarande som är yngre än 35 år. Nära var tredje person i den här ålderskategorin anger att de någon gång eller flera gånger under de senaste 12 månaderna har varit i en situation där det inte funnits pengar till att betala alla räkningar, amorteringar eller räntor på förfallodagen.

	maj-20					jan-21				
	18-24 år	25-34	35-44 år	45-54 år	55+ år	18-24 år	25-34 år	35-44 år	45-54 år	55+ år
Nej	86%	86%	84%	91%	96%	61%	62%	67%	72%	83%
Ja, någon gång	9%	10%	11%	5%	2%	24%	26%	19%	19%	10%
Ja, flera gånger	4%	3%	4%	4%	1%	9%	12%	12%	8%	6%
Vet ej	2%	2%	1%	0%	0%	6%	1%	1%	1%	1%

Betalningsproblem - nuläget

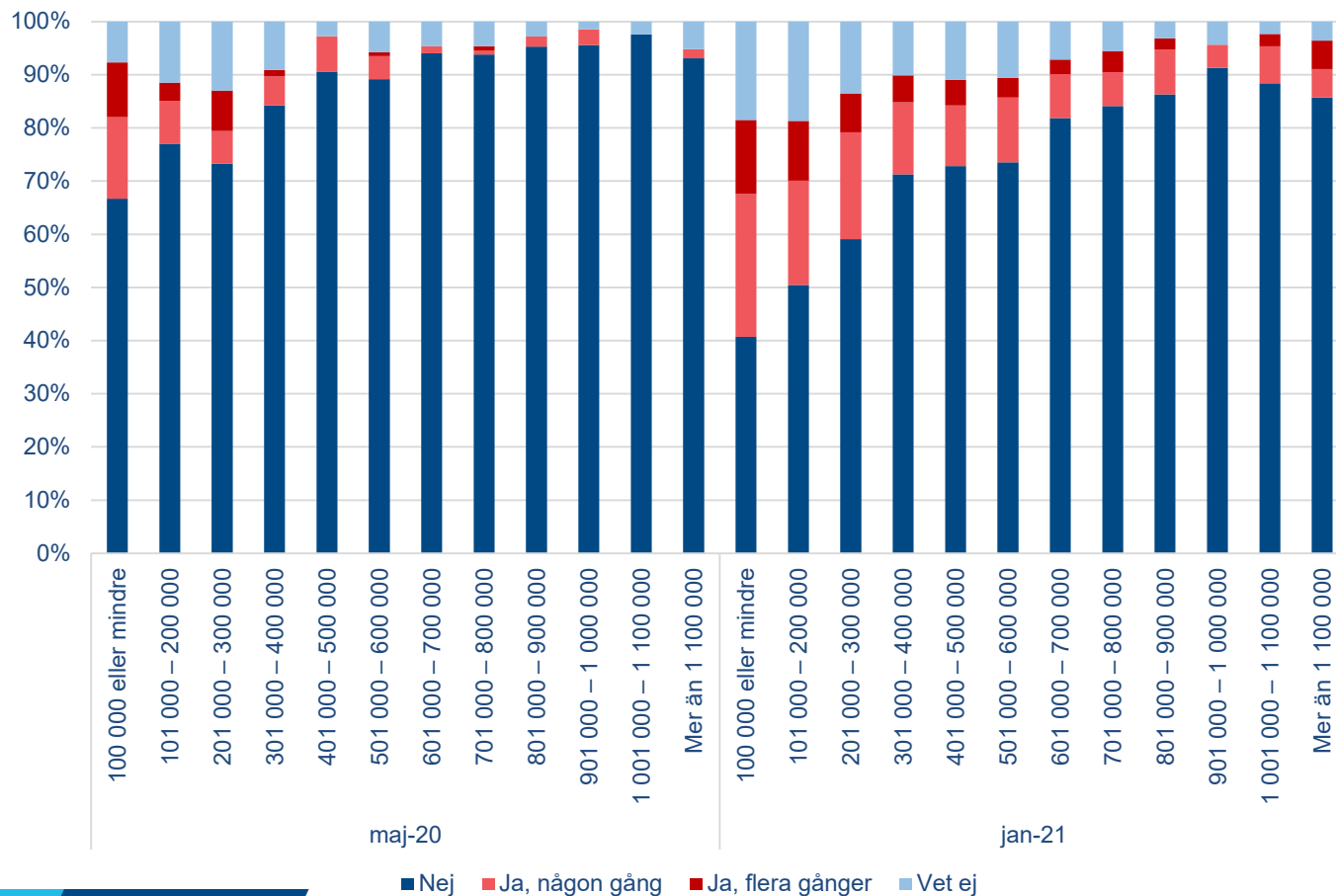
Kommer ditt hushåll under den närmaste månaden att hamna i en situation där det inte finns pengar att betala alla räkningar, amorteringar eller räntor på förfallodagen?

Andelen svarande som uppger att de kommer att få svårt att klara sina utgifter under den närmaste månaden ökar. I maj 2020 var den 5,7 procent och i januari 2021 18,5 procent. Det innebär att närmare var femte vuxen svensk bedömer att de kommer att få svårt att klara sina betalningar.

Betalningsproblem – nuläget i olika inkomstgrupper

Kommer ditt hushåll under den närmaste månaden att hamna i en situation där det inte finns pengar att betala alla räkningar, amorteringar eller räntor på förfallodagen?

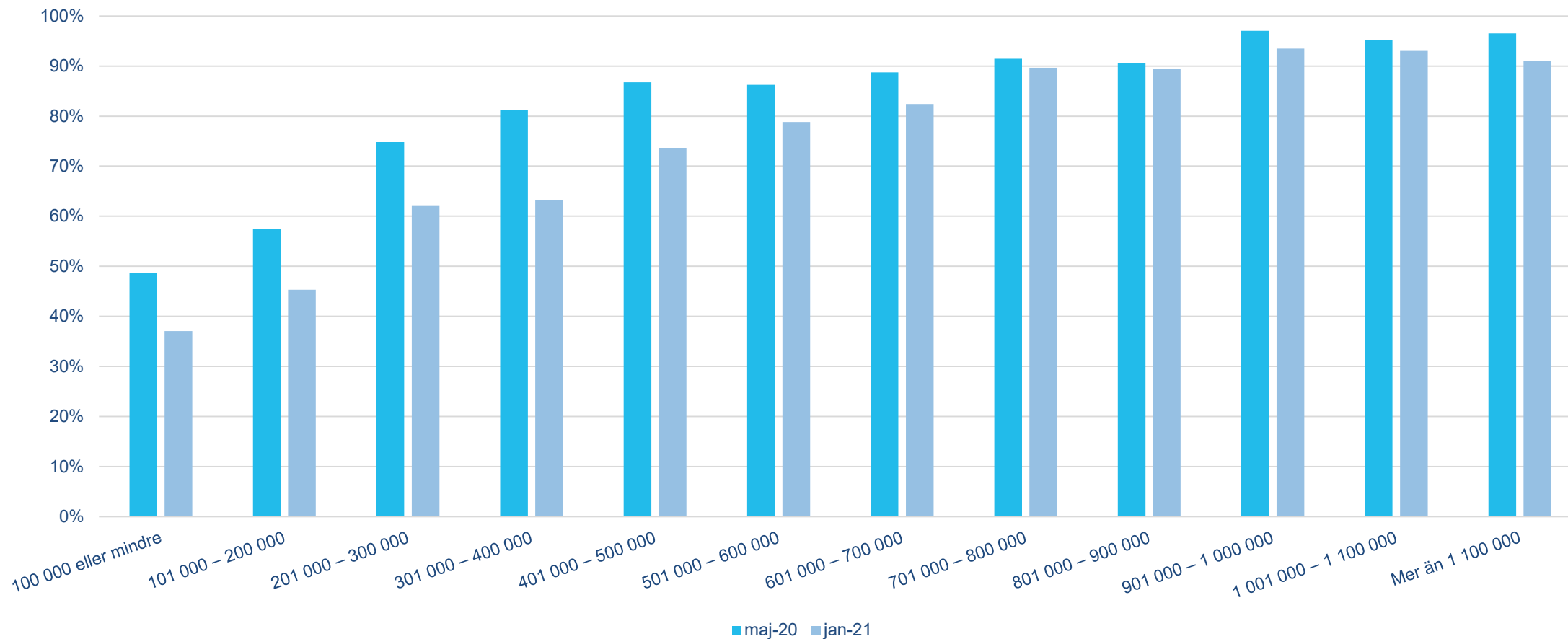
Här redovisas hur respondenterna förutser betalningsproblem nästkommande månad i olika inkomstgrupper. Återigen framträder en bild där de med lägre inkomster har en svårare situation. Men i samtliga inkomstgrupper ökar andelen som förutser problem med sina betalningar.

Betalningsproblem – nuläget i olika inkomstgrupper

Maj 2020	100 000 eller mindre	101 000 – 200 000	201 000 – 300 000	301 000 – 400 000	401 000 – 500 000	501 000 – 600 000	601 000 – 700 000	701 000 – 800 000	801 000 – 900 000	901 000 – 1 000 000	1 001 000 – 1 100 000	Mer än 1 100 000
Nej	66,67%	77,01%	73,28%	84,24%	90,61%	89,13%	94,04%	93,80%	95,28%	95,59%	97,62%	93,10%
Ja, någon gång	15,38%	8,05%	6,11%	5,45%	6,63%	4,35%	1,32%	0,78%	1,89%	2,94%	0,00%	1,72%
Ja, flera gånger	10,26%	3,45%	7,63%	1,21%	0,00%	0,72%	0,00%	0,78%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Vet ej	7,69%	11,49%	12,98%	9,09%	2,76%	5,80%	4,64%	4,65%	2,83%	1,47%	2,38%	5,17%
Jan 2021	100 000 eller mindre	101 000 – 200 000	201 000 – 300 000	301 000 – 400 000	401 000 – 500 000	501 000 – 600 000	601 000 – 700 000	701 000 – 800 000	801 000 – 900 000	901 000 – 1 000 000	1 001 000 – 1 100 000	Mer än 1 100 000
Nej	40,74%	50,47%	59,07%	71,28%	72,81%	73,54%	81,87%	84,13%	86,32%	91,30%	88,37%	85,71%
Ja, någon gång	26,85%	19,63%	20,08%	13,51%	11,40%	12,17%	8,24%	6,35%	8,42%	4,35%	6,98%	5,36%
Ja, flera gånger	13,89%	11,21%	7,34%	5,07%	4,82%	3,70%	2,75%	3,97%	2,11%	0,00%	2,33%	5,36%
Vet ej	18,52%	18,69%	13,51%	10,14%	10,96%	10,58%	7,14%	5,56%	3,16%	4,35%	2,33%	3,57%

Ekonomisk marginal – i olika inkomstgrupper

Har ditt hushåll en buffert för att skydda din ekonomi mot oförutsedda händelser och utgifter?
Andel som svarade JA

Ekonomisk marginal – i olika inkomstgrupper

	maj-20	jan-21
Ja	83,9%	69,0%
Nej	14,0%	23,2%
Vet ej	2,0%	7,8%

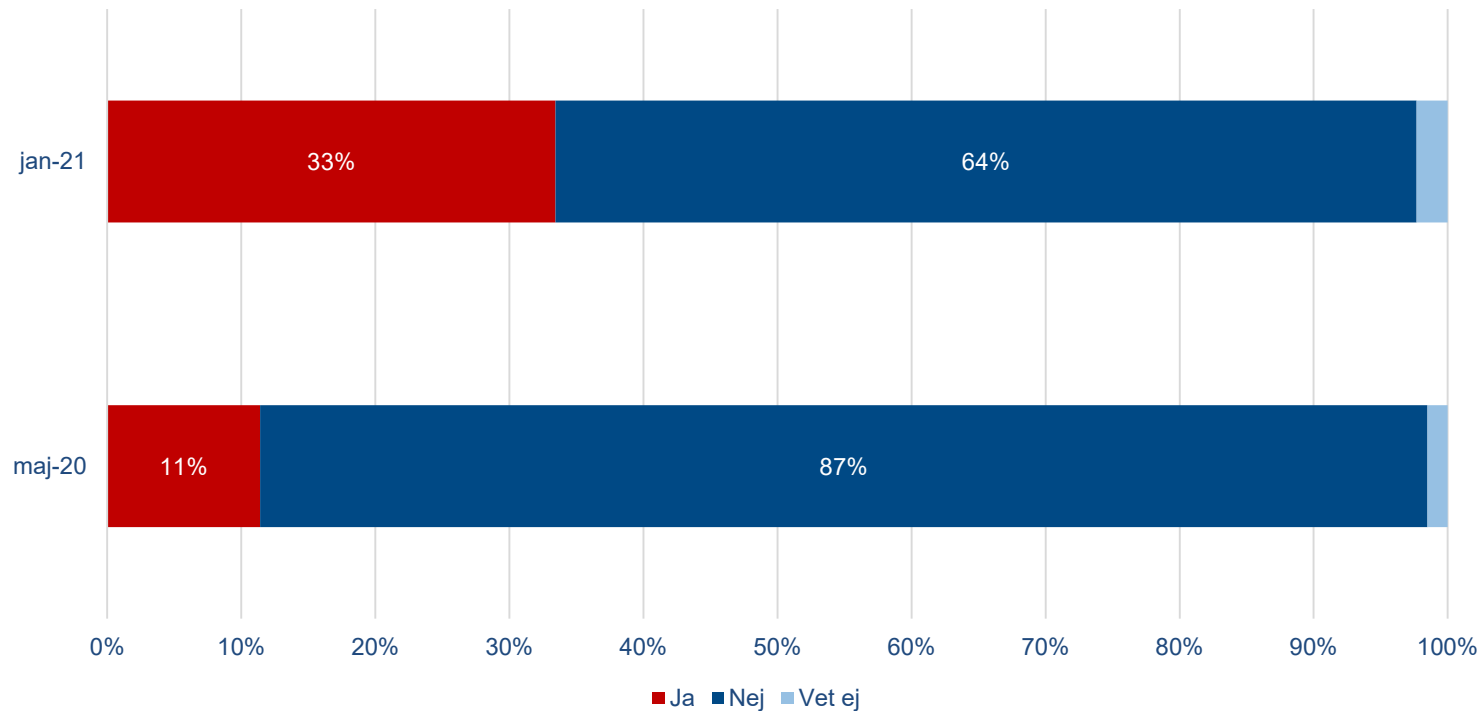
I maj 2020 svarade 83,9 procent av respondenterna att deras hushåll har en buffert för att skydda den egna ekonomin mot oförutsedda händelser och utgifter. I januari 2021 var samma siffra nere på 69,0 procent.

Har ditt hushåll en buffert för att skydda din ekonomi mot oförutsedda händelser och utgifter? Andel som svarade JA

	—100 000	101 000 – 200 000	201 000 – 300 000	301 000 – 400 000	401 000 – 500 000	501 000 – 600 000	601 000 – 700 000	701 000 – 800 000	801 000 – 900 000	901 000 – 1 000 000	1 001 000 – 1 100 000	Mer än 1 100 000	Vill ej uppge
maj-20	48,72%	57,47%	74,81%	81,21%	86,74%	86,23%	88,74%	91,47%	90,57%	97,06%	95,24%	96,55%	83,86%
jan-21	37,04%	45,33%	62,16%	63,18%	73,68%	78,84%	82,42%	89,68%	89,47%	93,48%	93,02%	91,07%	62,79%

Ekonomisk otrygghet

Har du någon gång under utbrottet av covid-19 känt oro över att inte kunna betala räkningar?

Fler personer anger att de känner en ekonomisk otrygghet. I maj 2020 svarade 11 procent av respondenterna att de känt oro över att inte kunna betala räkningar. I januari 2021 är den siffran 33 procent.

Ekonomisk otrygghet – hushållets sammansättning

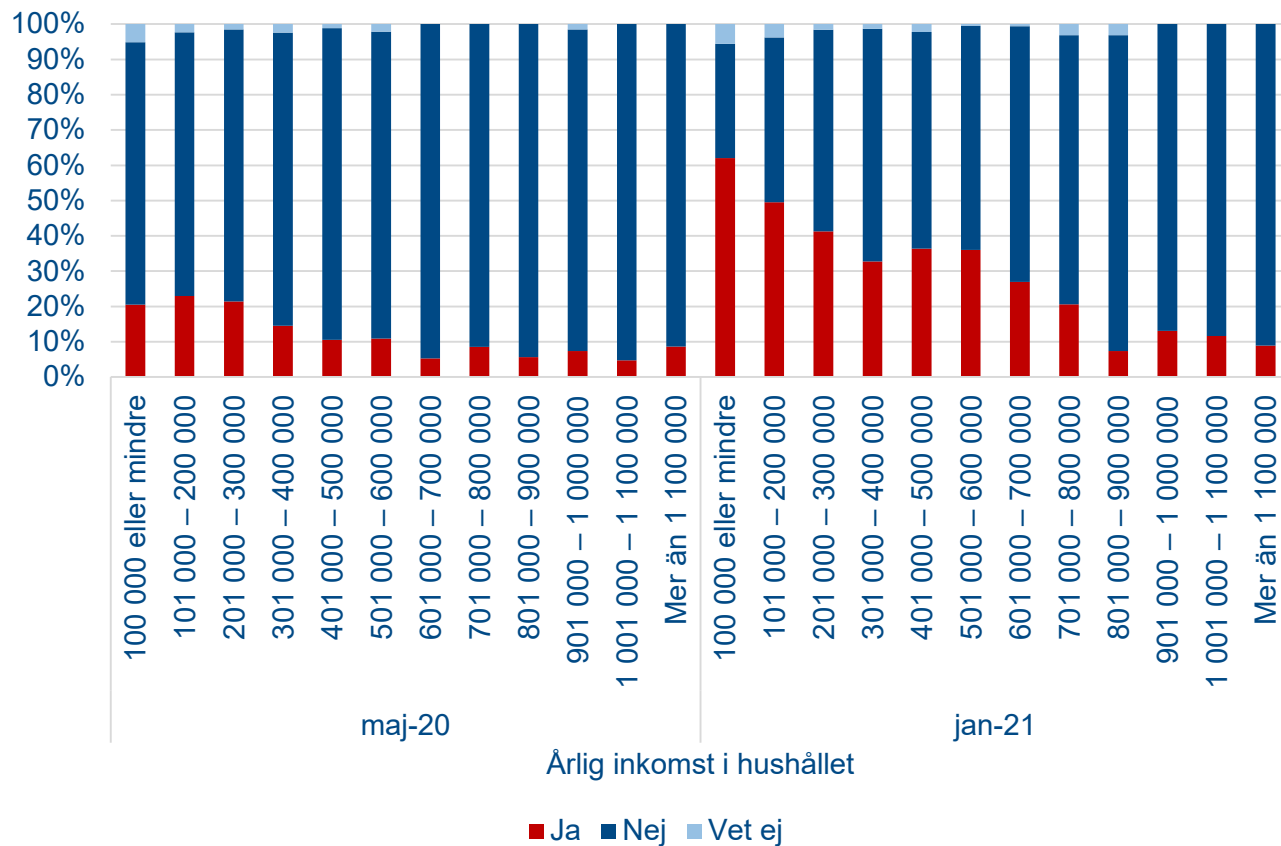
I januari 2021 anger hälften av de svarande, i kategorin singelhushåll med barn, att de har upplevt oro över sin ekonomiska situation.

Har du någon gång under utbrottet av coronaviruset (covid-19) känt oro över att inte kunna betala räkningar?

	maj-20				jan-21			
	Singel med barn	Singel utan barn	Flerperson med barn	Flerperson utan barn	Singel med barn	Singel utan barn	Flerperson med barn	Flerperson utan barn
Ja	20%	11%	15%	9%	50%	32%	36%	29%
Nej	78%	86%	84%	90%	50%	66%	62%	69%
Vet ej	2%	2%	2%	1%	1%	2%	2%	2%

Ekonomisk otrygghet – i olika inkomstgrupper

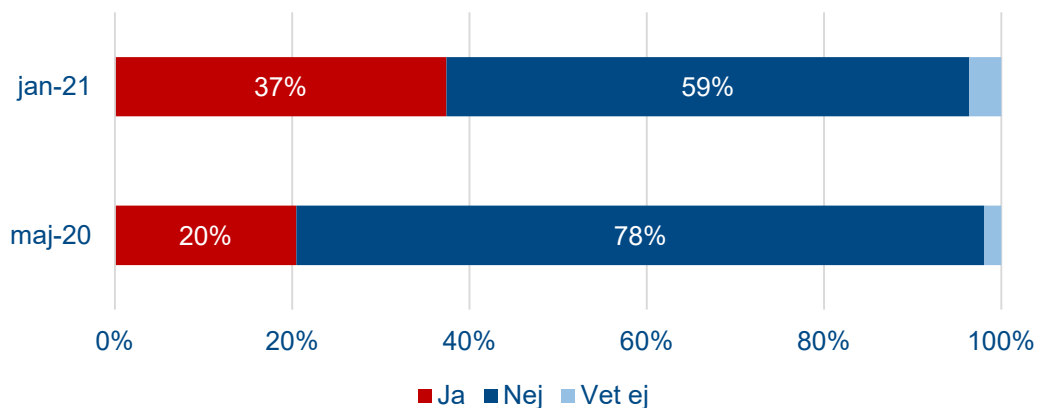
Har du någon gång under utbrottet av covid-19 känt oro över att inte kunna betala räkningar?

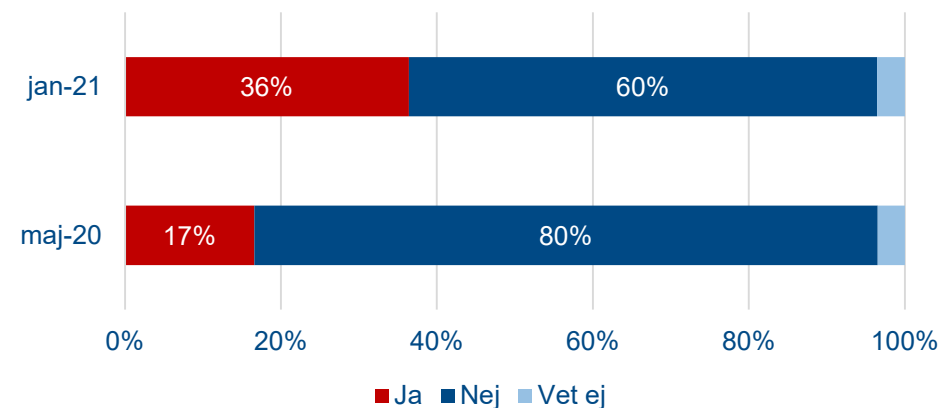
Den ekonomiska otryggheten har ökat mest i de inkomstgrupper som har lägre inkomst i hushållet. Men även bland de svarande med en högre inkomstnivåer anger fler att de känner ekonomisk oro i januari 2021.

Ekonomisk otrygghet – andra områden

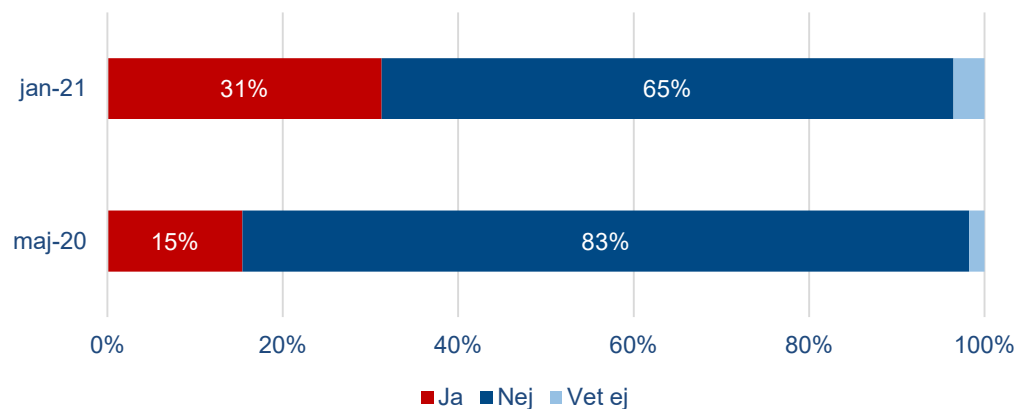
Har du någon gång under utbrottet av covid-19 känt oro över att göra av med för mycket pengar på konsumtion?

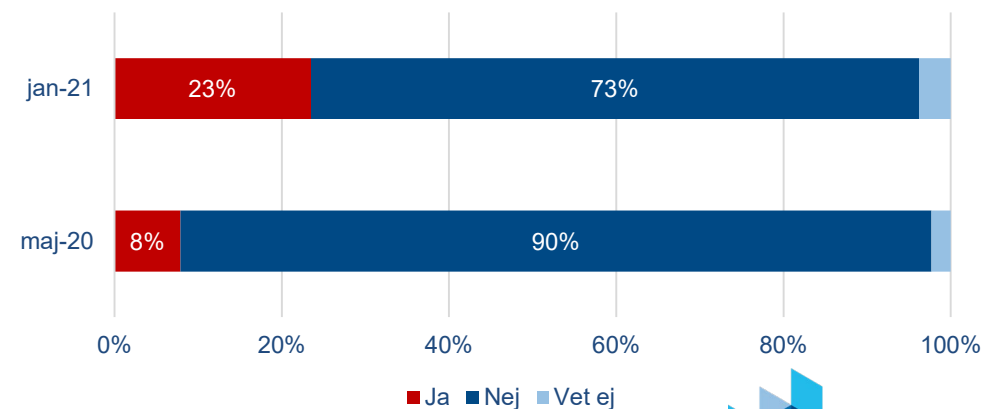
Har du någon gång under utbrottet av covid-19 känt oro över att inte ha råd med att göra saker på semestern?

Har du någon gång under utbrottet av covid-19 känt oro över din boendekonomi?

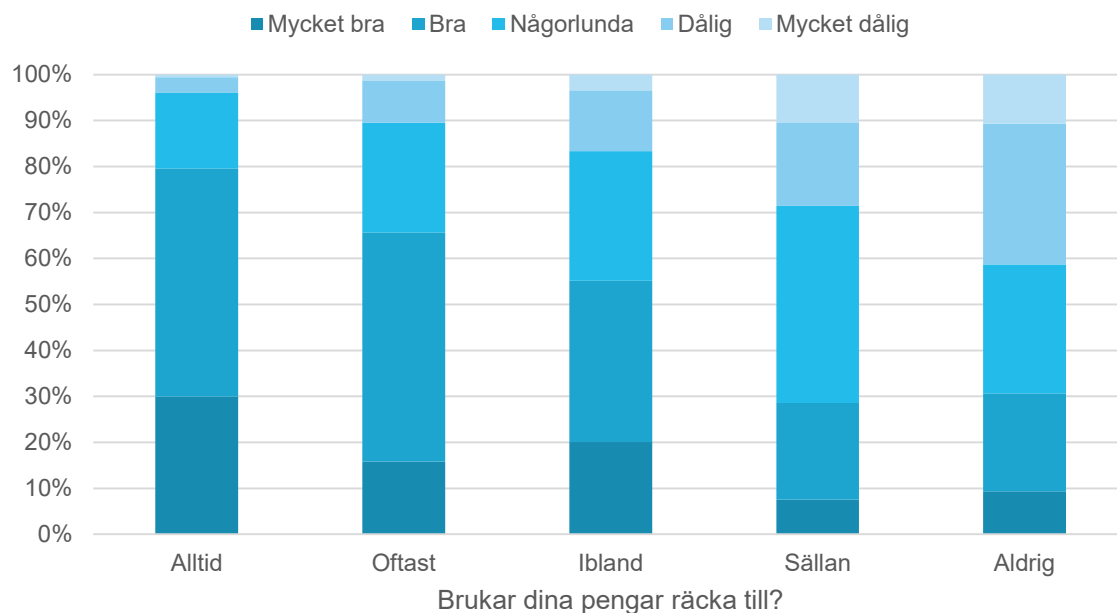

Har du någon gång under utbrottet av covid-19 känt oro över dina lån/konsumtionslån utöver boandelån

Ekonomisk ohälsa

Hur bedömer du din hälsa i allmänhet?

Covid-19-pandemin får sannolikt hälsokonsekvenser även i det att den ekonomiskt relaterade ohälsan ökar. Mer än var femte person som har haft upprepade betalningsproblem anger i januari 2021 att deras hälsa är dålig eller mycket dålig. Detta kan jämföras med den grupp som inte haft betalningsproblem, där var tionde person gör samma bedömning.

Hur bedömer du din hälsa i allmänhet?	Har ditt hushåll under de senaste 12 månaderna varit i en situation där det inte funnits pengar att betala alla räkningar, amorteringar eller räntor på förfallodagen?		
	Nej	Ja, någon gång	Ja, flera gånger
Mycket dålig	2%	2%	5%
Dålig	8%	9%	16%
Någorlunda	20%	30%	27%
Bra	49%	42%	27%
Mycket bra	23%	17%	25%